

ผลการประชุม

คณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลในการจัดทำมาตรการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ
ด้านมลพิษจากพลาสติก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางทะเล ครั้งที่ ๕ รอบที่ ๒
ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

จุดเริ่มต้นของคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Negotiating Committee : INC)

ปัญหามลพิษจากพลาสติกถือเป็นวิกฤตระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มหาสมุทร สุขภาพมนุษย์ และเศรษฐกิจโลก ดังนั้น ในการประชุมสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๕ รอบที่ ๒ (UNEA 5.2) เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีข้อมติที่ ๕/๑๔ หัวข้อ “ยุติมลพิษพลาสติก : ด้วยมาตรการที่มีผลผูกพันระหว่างประเทศ” โดยขอให้ผู้อำนวยการบริหารของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) จัดตั้งคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล (Intergovernmental Negotiating Committee : INC) เริ่มต้นการทำงานในช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๖๕ และให้แล้วเสร็จภายในสิ้นปี ๒๕๖๗ นอกจากนี้ สมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติยังได้มีมติให้คณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลพัฒนาข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายว่าด้วยมลพิษพลาสติก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยอาจประกอบด้วยทั้งมาตรการบังคับและมาตรการสมัครใจบนพื้นฐานของแนวทางแบบบูรณาการที่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก โดยคำนึงถึงหลักการปฏิญญาโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา รวมทั้งสถานการณ์และขีดความสามารถของแต่ละประเทศ และรวมถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้อธิบายไว้ในข้อมติที่ ๕/๑๔

การประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาล เพื่อพัฒนาข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายว่าด้วยมลพิษพลาสติก รวมถึงในสิ่งแวดล้อมทางทะเล ได้จัดขึ้นตามลำดับ ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ จัดขึ้นที่ศูนย์การประชุมและนิทรรศการ เมืองปุนตา เดล เอสเต สาธารณรัฐบุร์พา อูรุกวัย ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน - ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕
- ครั้งที่ ๒ จัดขึ้นที่สำนักงานใหญ่ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤษภาคม - ๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

- ครั้งที่ ๓ จัดขึ้นที่สำนักงานใหญ่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖
- ครั้งที่ ๔ จัดขึ้นที่ศูนย์การประชุมและนิทรรศการ Shaw Centre กรุงออตตาวา แคนาดา ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๙ เมษายน ๒๕๖๗
- ครั้งที่ ๕ (รอบที่ ๑) จัดขึ้นที่ศูนย์การประชุมเมืองปูซาน เมืองปูซาน สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗
- การประชุมครั้งที่ ๕ (รอบที่ ๒) จัดขึ้นที่ Palais des Nations นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

การเจรจาระหว่างประเทศว่าด้วยมลพิษพลาสติก : บทเรียนจากการประชุม INC-5.2 ที่เจนีวา

การประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลในการจัดทำมาตรการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านมลพิษพลาสติก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางทะเล ครั้งที่ ๕ รอบที่ ๒ หรือ INC-5.2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๕- ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้เกิด “สนธิสัญญาพลาสติกโลก” ที่มีผลผูกพันทางกฎหมายเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ ๑ ณ เมืองปูซาน สาธารณรัฐเกาหลี แต่อย่างไรก็ตาม การเจรจาสองสัปดาห์เต็มกลับสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายทั้งเชิงเนื้อหาและเชิงกระบวนการ แม้จะมีความพยายามจากทุกฝ่าย แต่ผลการประชุมก็ยังไม่สามารถนำไปสู่ร่างข้อตกลงที่ชัดเจนได้

ความคืบหน้าและประเด็นหลักในการเจรจา

เริ่มต้นการประชุมในวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ ด้วยการประชุมแบบเต็มคณะ (Plenary session) ที่มีทั้งคณะผู้แทนจากประเทศสมาชิก ผู้สังเกตการณ์ เต็มห้องประชุม การประชุมเปิดในเวลา ๑๐.๑๐ น. โดย Mr. Luis Vayas Valdivieso ประธานคณะกรรมการเจรจา พร้อมด้วยผู้แทน UNEP และรัฐบาลสมาพันธรัฐสวิส ซึ่งต่างเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาพลาสติกในทุกมิติ และครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ให้ประเทศสมาชิกและผู้สังเกตการณ์ส่งคำกล่าวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เวลาในการประชุมหารือในเนื้อหาสาระของมาตรการอย่างเต็มที่

ในการประชุมหารือได้แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มหลัก (Contact Groups) ได้แก่

- กลุ่มที่ ๑ พิจารณาเรื่องขอบเขต คำจำกัดความ ผลิตภัณฑ์พลาสติก การยกเว้น การออกแบบ ผลิตภัณฑ์พลาสติก และอุปทานของพอลิเมอร์ปฐมภูมิ การผลิตที่ยั่งยืน
- กลุ่มที่ ๒ พิจารณาเรื่องการปลดปล่อยและการรั่วไหล การจัดการขยะพลาสติก มลพิษพลาสติกที่มีอยู่ และการเปลี่ยนแปลงอย่างยุติธรรม
- กลุ่มที่ ๓ พิจารณาเรื่อง กลไกทางการเงิน และการเสริมสร้างศักยภาพ ความช่วยเหลือด้านเทคนิค วิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความร่วมมือระหว่างประเทศ และ
- กลุ่มที่ ๔ พิจารณาเรื่องอาร์มภบท วัตถุประสงค์ หลักการ การรายงาน ประเด็นสุขภาพ และบทบัญญัติประกอบอนุสัญญา

สาระสำคัญที่มีการถกเถียงกันและยังพยายามหา Landing zone ร่วมกัน ได้แก่ ขอบเขตของสนธิสัญญาที่จะครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตพลาสติกนั้น ครอบคลุมขั้นตอนใดบ้าง จะนับตั้งแต่การผลิตผลิตภัณฑ์ไปจนถึงขั้นตอนการนำกลับมาใช้ใหม่ การจัดการของเสียที่เกิดขึ้น หรือจะเริ่มตั้งแต่การได้มาซึ่งพอลิเมอร์ที่เป็นวัตถุดิบตั้งต้นของพลาสติก (ทั้ง ๆ ที่ขอบเขตนี้ได้มีการหารือเห็นชอบกันแล้วและบรรจุอยู่ในข้อมติ

ที่ ๕/๑๔ : Resolution 5/14) - ประเด็นผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นปัญหา ซึ่งบางฝ่ายเสนอการห้ามใช้ทั่วโลก ขณะที่บางฝ่ายเห็นว่าควรเป็นมาตรการสมัครใจ ดำเนินการในประเทศใดประเทศหนึ่ง ประเด็นกลไกการเงิน ประเทศกำลังพัฒนาต้องการกองทุนใหม่เพื่อสนับสนุนการจัดการ ขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วสนับสนุนการใช้กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility : GEF) การจัดการขยะพลาสติก มีการเสนอหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (EPR) เพื่อให้การจัดการขยะพลาสติกครบวงจรมากขึ้น แต่ยังมีข้อถกเถียงว่าจะให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นภาคบังคับหรือสมัครใจ ต้องมีเกณฑ์ระดับโลกหรือไม่ หรือจะให้แต่ละประเทศไปดำเนินการกันเองตามบริบทของประเทศตัวเอง

ความท้าทายเชิงกระบวนการ

นอกจากความเห็นต่างเชิงเนื้อหาแล้ว กระบวนการประชุมเองก็เผชิญกับปัญหาอย่างมาก ผู้แทนหลายประเทศวิจารณ์ว่าร่างเอกสารของประธานฉบับแก้ไขวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ (Chair's Revised Text Proposal) ไม่สะท้อนการทำงานของกลุ่ย่อยอย่างเพียงพอ และการเจรจาถูกเร่งรัดจนขาดความโปร่งใสและความเชื่อมั่น ปรากฏการณ์นี้ถูกเปรียบเปรยว่าเป็น “Christmas tree text” คือร่างเอกสารที่เต็มไปด้วยวงเล็บ แม้แต่ในชื่อของบทบัญญัติและข้อเสนอมากมายจนยากต่อการหาข้อสรุป สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการเจรจาไม่สามารถเชื่อมโยงและประสานผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของทุกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงความท้าทายในการสร้างฉันทามติร่วมกัน

เอกสารของประธานฉบับแก้ไขวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ (Chair's Revised Text Proposal)

การประชุมแบบเต็มคณะ (Plenary Session) ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ ประธานฯ ได้มีการเสนอเอกสารของประธานฉบับแก้ไขวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ ประกอบด้วยอารัมภบท และบทบัญญัติจำนวน ๓๑ มาตรา โดยสรุปดังนี้

๑. อารัมภบท (Preamble)

ภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้เห็นพ้องร่วมกัน โดยอ้างอิงข้อมติที่ ๕/๑๔ ของสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๕ ให้จัดตั้งคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลในการจัดทำมาตรการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านมลพิษจากพลาสติก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางทะเล ทั้งนี้ภาคีได้แสดงความกังวลต่อระดับมลพิษพลาสติกที่สูงและเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืน ยอมรับถึงบทบาทของพลาสติกในสังคมมนุษย์ แต่เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมตลอดวัฏจักรชีวิตของพลาสติกเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน และป้องกันการรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม อีกทั้งตระหนักว่าการผลิตและบริโภคพลาสติกในปัจจุบันเกินขีดความสามารถในการจัดการขยะ จึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือระดับโลก ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับบทบาทของแรงงานและผู้คัดแยกขยะในทุกภาคส่วน เน้นการตัดสินใจบนฐานวิทยาศาสตร์ ความรู้ท้องถิ่นและชนพื้นเมือง รวมถึงยืนยันสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และยั่งยืน โดยอนุสัญญานี้จะไม่กระทบสิทธิและพันธกรณีที่มีอยู่ตามข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ

๒. มาตรา ๑ วัตถุประสงค์ (Objective)

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ คือ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์จากมลพิษพลาสติก รวมถึงในสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยใช้แนวทางแบบองค์รวมที่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก

๓. มาตรา ๒ หลักการและแนวทาง (Principles and approaches)

ในการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ ภาศีสมาชิกอาจใช้หลักการและแนวทางต่าง ๆ เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา ได้แก่ (ก) หลักการตามกฎบัตรสหประชาชาติ เช่น ความเสมอภาคของรัฐ อธิปไตย และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน (ข) หลักการตามปฏิญญาเรียวัวด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา เช่น ความรับผิดชอบร่วมกันที่แตกต่าง การพัฒนาที่ยั่งยืน หลักการป้องกันไว้ก่อน สิทธิอธิปไตยของรัฐในการใช้ทรัพยากรตามนโยบายสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาของตน ความรับผิดชอบของรัฐต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน และหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (ค) มาตรการแก้ปัญหามลพิษพลาสติกไม่ควรกลายเป็นข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศโดยไม่เป็นธรรม (ง) คำนึงถึงสถานการณ์พิเศษของประเทศหมู่เกาะขนาดเล็กกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดซึ่งได้รับผลกระทบไม่สมส่วน (จ) การใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ (ฉ) การมีส่วนร่วมของชนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น และ (ช) การตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษพลาสติก รวมถึงการสนับสนุนด้านเงินทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๔) มาตรา ๓ คำจำกัดความ (Definitions)

เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้

(ก) “ภาศิ” หมายถึง รัฐหรือองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคที่ได้แสดงความยินยอมให้ตนอยู่ภายใต้พันธกรณีของอนุสัญญานี้ และซึ่งอนุสัญญามีผลบังคับใช้แล้วสำหรับหน่วยนั้น

(ข) “องค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค” หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐอธิปไตยในภูมิภาคหนึ่ง ซึ่งรัฐสมาชิกได้โอนอำนาจหน้าที่บางประการในเรื่องที่อยู่ภายใต้อนุสัญญานี้ให้องค์กรดังกล่าว และองค์กรนั้นได้รับอนุญาตตามกระบวนการภายในของตนอย่างถูกต้องให้สามารถลงนาม แสดงสัตยาบัน รับรอง อนุมัติ หรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ได้

๕) มาตรา ๔ ผลิตภัณฑ์พลาสติก (Plastic products)

แต่ละภาคีมีหน้าที่/หรือควรดำเนินการตามมาตรการตามบริบทและศักยภาพของตน เพื่อลด เลิก หรือไม่อนุญาตให้มีการผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เสี่ยงต่อการรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อม ยากต่อการนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิล ขัดขวางเศรษฐกิจหมุนเวียน มีสารเคมีอันตราย หรือมีไมโครพลาสติกที่เติมโดยเจตนา การดำเนินการต้องคำนึงถึงความจำเป็นของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ความเป็นไปได้เชิงเทคนิคและเศรษฐกิจ ความพร้อมของทางเลือก ผลกระทบทางสังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคีใด ๆ อาจเสนอมาตรการเพิ่มเติมต่อการประชุมรัฐภาคี ซึ่งจะพิจารณาบนฐานข้อมูลวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ และความเป็นไปได้ พร้อมกันนี้ ที่ประชุมรัฐภาคีจะจัดตั้งแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเผยแพร่มาตรการของแต่ละประเทศ จัดทำแนวทางสนับสนุนการแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นปัญหามากที่สุด และอาจพัฒนาแนวทางความร่วมมือในระดับโลก โดยทุกภาคีต้องรายงานความก้าวหน้าตามข้อกำหนดของอนุสัญญา

๖) มาตรา ๕ การออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติก (Plastic product design)

แต่ละภาคีจะต้อง/หรือควรดำเนินการที่เหมาะสมตามบริบทและศักยภาพของตนเพื่อปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์พลาสติกให้เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัย ทนทาน นำกลับมาใช้ซ้ำ เต็มใหม่ ซ่อมแซม และรีไซเคิลได้ ลดการรั่วไหลของพลาสติกและไม่โครพลาสติกสู่สิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน พร้อมทั้งเพิ่มความโปร่งใสด้านข้อมูลของวัสดุและสารเติมแต่งในพลาสติกเพื่อการจัดการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาทางเลือกหรือผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก

โดยอาศัยองค์ความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น การประชุมรัฐภาคีจะจัดทำแนวทางและคู่มือเพื่อช่วยเหลือ การดำเนินงาน ติดตามและทบทวนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ภาคีควรอ้างอิงมาตรฐานหรือแนวทางสากลที่เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่รายงานความคืบหน้าตามมาตรา ๑๔

๗) มาตรา ๖ การปล่อยและการรั่วไหล (Releases and leakages)

แต่ละภาคีจะต้องดำเนินมาตรการตามความเหมาะสมและศักยภาพของตนเพื่อประเมิน ป้องกัน ลด และหากเป็นไปได้ให้ยุติการรั่วไหลของพลาสติก รวมถึงไมโครพลาสติก สู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษพลาสติก อีกทั้งภาคีควรให้ความร่วมมือในการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการป้องกันการรั่วไหลดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

๘) มาตรา ๗ การจัดการขยะพลาสติก (Plastic waste management)

แต่ละภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อให้การจัดการขยะพลาสติกเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลัก สิ่งแวดล้อม โดยอ้างอิงแนวทางของอนุสัญญาบาเซล ทั้งนี้จะต้องพิจารณาตามบริบทและศักยภาพของแต่ละประเทศ เช่น การจัดตั้งระบบและโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับภัยพิบัติ การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน การตั้งเป้าหมายด้านการเก็บรวบรวมและรีไซเคิล การป้องกันการทิ้งขยะไม่เป็นที่ การห้ามการทิ้ง การเผากลางแจ้ง และการทิ้งขยะลงทะเล การจัดการเครื่องมือประมงและเพาเซเลียมส์ที่ถูกร้างหรือสูญหาย และการสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะ ในกรณีที่มีอนุสัญญาบาเซลไม่ครอบคลุม ภาคีจะต้องดำเนินการควบคุม การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของขยะพลาสติกตามกฎหมายและแนวทางสากล นอกจากนี้ ภาคียังต้องส่งเสริม ระบบความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility : EPR) การหมุนเวียนผลิตภัณฑ์ หรือเครื่องมือทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และการประชุมรัฐภาคีจะพัฒนาโปรแกรมและแนวทาง สนับสนุนเพื่อให้บทบัญญัตินี้บังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙) มาตรา ๘ มลพิษพลาสติกที่มีอยู่ในปัจจุบันและตกค้างสะสมจากอดีต (Existing and legacy plastic pollution)

แต่ละภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อระบุ ประเมิน และติดตามพื้นที่หรือจุดสะสมที่ได้รับ ผลกระทบรุนแรงจากมลพิษพลาสติกที่มีอยู่หรือตกค้างสะสมมานานภายในเขตอำนาจของประเทศตน รวมทั้ง ให้ความร่วมมือกับภาคีอื่น องค์การระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาค และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประเมินพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่นอกเขตอำนาจรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ ภาคียังต้องดำเนินมาตรการฟื้นฟู ที่เหมาะสมต่อมลพิษพลาสติกที่พบในพื้นที่เหล่านั้น ภายใต้แนวทางหรือกลไกที่การประชุมรัฐภาคีจะจัดทำขึ้น

๑๐) มาตรา ๙ การเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นธรรม (Just transition)

ภาคีควรส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงบริบทและศักยภาพ ของแต่ละประเทศ เพื่อสร้างงานที่มีคุณค่า โอกาสในการทำมาหากิน และการคุ้มครองทางสังคม โดยเฉพาะ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบอย่างไม่สมส่วน รวมถึงแรงงานทั้งในภาคการจ้างงานทางการและไม่เป็นทางการ เช่น แรงงานในอุตสาหกรรมพลาสติก ผู้คัดแยกขยะ ชาวประมงขนาดเล็กและชุมชนที่พึ่งพาการประมง ภาคียังควรมีความร่วมมือระหว่างกัน เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาขีดความสามารถ เพื่อสนับสนุน การดำเนินงานมาตรการดังกล่าว

๑๑) มาตรา ๑๐ แหล่งเงินทุนและกลไกการเงิน (Financial resources and mechanism)

แต่ละภาคีจะต้อง/ควรจัดสรรและระดมทรัพยากรทางการเงินตามความสามารถของตน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมระดับชาติที่มุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ โดยพิจารณาตามนโยบาย ลำดับความสำคัญ แผนงาน และงบประมาณของประเทศ ทรัพยากรทางการเงินเหล่านี้ อาจมาจากเงินทุน ภายในประเทศ การสนับสนุนทวิภาคีและพหุภาคี การลงทุนภาคเอกชน และการระดมทุนอื่น ๆ ประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานของประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านขึ้นอยู่กับความพร้อม

ของทรัพยากรทางการเงิน การสร้างขีดความสามารถ ความช่วยเหลือทางเทคนิค การถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือระหว่างประเทศ กลไกการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินที่เพียงพอ เข้าถึงได้ ใหม่ คาดการณ์ได้ และทันเวลา จะรวมถึงกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility : GEF) กองทุนพหุภาคีเฉพาะสำหรับอนุสัญญาฯ และเครือข่ายความร่วมมือรัฐ-เอกชน โดยภาคีที่พัฒนาแล้วควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกลไกนี้จะให้เงินทุนแบบเงินช่วยเหลือหรือเงินกู้เงื่อนไขพิเศษเพื่อครอบคลุมต้นทุนเพิ่มเติมและกิจกรรมสนับสนุน พร้อมส่งเสริมการระดมทุนจากแหล่งอื่น รวมถึงภาคเอกชน กลไกดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การชี้นำและความรับผิดชอบของการประชุมรัฐภาคี ซึ่งจะทำการทบทวนความเพียงพอและประสิทธิผลของกลไกการเงินนี้เป็นระยะ

๑๒) มาตรา ๑๑ การสร้างขีดความสามารถ ความช่วยเหลือทางเทคนิค การถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือระหว่างประเทศ (Capacity-building, technical assistance and technology transfer, including international cooperation)

ภาคีประเทศที่พัฒนาแล้วควรจัดให้มีการสร้างขีดความสามารถ การช่วยเหลือทางเทคนิค และการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ทันทีทันที่ และเหมาะสม ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน ทั้งนี้ การสร้างขีดความสามารถ การช่วยเหลือทางเทคนิค และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถดำเนินการผ่านโครงสร้างระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับชาติ รวมถึงความร่วมมือพหุภาคี ทวิภาคี และแบบความร่วมมือทุกภาคส่วน ภาคีควรสนับสนุนการพัฒนา การถ่ายทอด และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมล่าสุดร่วมกับภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ รวมถึงประสานงานกับอนุสัญญาสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ องค์การระหว่างรัฐบาล หน่วยงานวิทยาศาสตร์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และการประชุมรัฐภาคีจะให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมในการส่งเสริมการสร้างขีดความสามารถ การช่วยเหลือทางเทคนิค และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๑๓) มาตรา ๑๒ การดำเนินงานและการปฏิบัติตาม (Implementation and compliance)

เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้และส่งเสริมการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการหรือกลไกเฉพาะขึ้น โดยคณะกรรมการนี้จะดำเนินงานอย่างโปร่งใส มุ่งสนับสนุน ไม่ลงโทษ ไม่สร้างความขัดแย้ง และใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก คณะกรรมการสามารถพิจารณาประเด็นการปฏิบัติตามอนุสัญญาจากเอกสารของภาคีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามของตนเอง คำร้องจากการประชุมภาคี และข้อมูลที่ฝ่ายเลขานุการจัดทำจากรายงานประจำชาติ คณะกรรมการจะพิจารณาทั้งประเด็นเฉพาะรายและปัญหาระบบโดยรวม กำหนดวิธีการและระเบียบปฏิบัติของตนเอง ซึ่งต้องได้รับการอนุมัติจากการประชุมรัฐภาคี และจะรายงานต่อการประชุมรัฐภาคีเป็นระยะ พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามอนุสัญญา

๑๔) มาตรา ๑๓ แผนระดับชาติ (National plans)

แต่ละภาคีจะต้องหรือควรจัดทำแผนระดับชาติและพยายามดำเนินการตามแผนระดับชาติที่สะท้อนความมุ่งมั่นสูงสุด โดยอิงตามความต้องการ บริบท และศักยภาพของประเทศ รวมถึงระบุนาตรการที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ แผนแรกควรถูกส่งไปยังการประชุมรัฐภาคีผ่านฝ่ายเลขานุการภายในเวลาที่กำหนด ภาคีสามารถปรับปรุงแผนเพื่อเพิ่มระดับความมุ่งมั่นได้ตลอดเวลา และในการพัฒนาและปรับปรุงแผนควรปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับชาติ ภาคีควรมีความร่วมมือในการพัฒนาและดำเนินแผนระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค ฝ่ายเลขานุการจะเผยแพร่แผนระดับชาติที่ส่งมาอย่างโปร่งใส และการประชุมภาคีจะจัดทำแนวทางสำหรับการดำเนินงานตามบทบัญญัติ

๑๕) มาตรา ๑๔ การรายงาน (Reporting)

แต่ละภาคีต้องรายงานต่อการประชุมรัฐภาคีเกี่ยวกับมาตรการที่ดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามภาระหน้าที่และบทบัญญัติอื่น ๆ ของอนุสัญญา รวมถึงมาตรการตามแผนระดับชาติ ข้อมูลรายงานควรครอบคลุมทั้งความท้าทายและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมและที่มีอยู่ การประชุมรัฐภาคีจะกำหนดรูปแบบ ความถี่ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางสำหรับการรายงานระดับชาติ และฝ่ายเลขานุการจะเผยแพร่รายงานระดับชาติที่ภาคีส่งมาอย่างโปร่งใส

๑๖) มาตรา ๑๕ การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation)

การประชุมรัฐภาคีจะประเมินประสิทธิผลของอนุสัญญาอย่างสม่ำเสมอในการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยการประเมินครั้งแรกจะต้องดำเนินการไม่เกิน ๖ ปีหลังจากที่อนุสัญญามีผลบังคับใช้ และต่อจากนั้นจะประเมินตามระยะเวลาที่การประชุมรัฐภาคีกำหนด กระบวนการประเมินจะเน้นการสนับสนุนและเคารพอธิปไตยของประเทศ การประเมินจะใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การติดตาม เทคนิค การเงิน และข้อมูลเศรษฐกิจ-สังคม รวมถึงแผนระดับชาติ รายงานระดับชาติ ข้อมูลและคำแนะนำจากคณะกรรมการ ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและบริโภคพลาสติก และข้อมูลสถิติการติดตามสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง การประชุมรัฐภาคีจะกำหนดรูปแบบการประเมินและพิจารณาผลลัพธ์เพื่อนำไปปรับปรุงประสิทธิผลของอนุสัญญา และภาคีควรนำผลการประเมินเหล่านี้มาพิจารณาในการทบทวนและปรับปรุงแผนระดับชาติของตน

๑๗) มาตรา ๑๖ การแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information exchange)

ภาคีทุกประเทศควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ โดยควรกำหนดหน่วยประสานงานระดับชาติสำหรับการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลควรใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่ฝ่ายเลขานุการจัดให้ และเรียนรู้จากกระบวนการความร่วมมือและเครือข่ายที่มีอยู่เพื่อแบ่งปันความรู้ แสดงความสำเร็จ และตัวอย่างการขยายผลหรือทำซ้ำของแนวทางแก้ไขปัญหายั่งยืน

๑๘) มาตรา ๑๗ การเผยแพร่ข้อมูล การสร้างความตระหนัก การศึกษาและการวิจัย (Public information, awareness, education and research)

แต่ละภาคีต้องส่งเสริมการสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะ การศึกษา และงานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของมลพิษพลาสติก รวมถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ โดยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่น องค์กรระหว่างรัฐบาล และองค์กรไม่แสวงหากำไร ภาคีก็ยังต้องส่งเสริมมาตรการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วม พร้อมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามบริบทและศักยภาพของแต่ละประเทศ เพื่อประเมิน ติดตาม และลดความเสี่ยงจากมลพิษพลาสติก รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถด้านสถาบัน วิทยาศาสตร์ และเทคนิค โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน รวมถึงการใช้เครือข่ายสุขภาพระดับภูมิภาคและความรู้ของชนพื้นเมืองเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลวิทยาศาสตร์ตามมาตรฐานสากลและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดทางวิทยาศาสตร์

๑๙) มาตรา ๑๘ การประชุมรัฐภาคี (Conference of the Parties : COPs)

ให้มีการจัดตั้งการประชุมรัฐภาคีขึ้นเพื่อกำกับและสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา โดยการประชุมครั้งแรกจะต้องจัดไม่เกิน ๑ ปีหลังจากที่อนุสัญญามีผลบังคับใช้ และต่อจากนั้นจะจัดประชุมตามปกติทุกสองปี เว้นแต่จะมีมติอื่น การประชุมพิเศษสามารถจัดขึ้นตามความจำเป็นหรือคำร้องขอภาคีที่ได้รับการสนับสนุนจากอย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของภาคี การประชุมรัฐภาคีจะกำหนดระเบียบปฏิบัติและกฎการเงินสำหรับตนเองและหน่วยงานย่อย รวมทั้งกำกับการทำงานของฝ่ายเลขานุการ โดยจะพยายามตัดสินใจเรื่องสำคัญด้วยฉันทามติ แต่หากไม่สามารถตกลงได้ การตัดสินใจจะทำโดยเสียงส่วนมาก ๓ ใน ๔ ของภาคีที่เข้าร่วมและลงคะแนน ภาคีก็ยังต้องติดตามการดำเนินงานของอนุสัญญาอย่างต่อเนื่อง จัดตั้งหน่วยงานย่อยตามความจำเป็น

ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานรัฐบาลและเอกชน รับผิดชอบการตัดสินใจและงานอื่น ๆ ที่ระบุในอนุสัญญา ขณะเดียวกัน องค์การสหประชาชาติ หน่วยงานเฉพาะด้าน รัฐที่ไม่เป็นภาคี และองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ ตามกฎระเบียบที่การประชุมรัฐภาคีกำหนด

๒๐) มาตรา ๑๙ องค์กรย่อย (Subsidiary bodies)

ในการประชุมรัฐภาคีครั้งแรก จะจัดตั้งหน่วยงานย่อยเพื่อจัดเตรียมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และเทคนิค การประเมินผล และคำแนะนำต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างมีข้อมูลของการประชุมภาคี และช่วยในการประเมินและทบทวนการดำเนินงานตามอนุสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ

๒๑) มาตรา ๒๐ สำนักเลขาธิการ (Secretariat)

ให้มีการจัดตั้งสำนักเลขาธิการขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา โดยมีหน้าที่เตรียมการและอำนวยความสะดวกในการประชุมของการประชุมรัฐภาคีและหน่วยงานย่อย สนับสนุนภาคีในการปฏิบัติตามอนุสัญญา จัดทำและเผยแพร่รายงานตามที่ต้องการประชุมรัฐภาคีร้องขอ ประสานงานกับสำนักเลขาธิการขององค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ จัดการเรื่องการบริหารและสัญญาต่าง ๆ ภายใต้การขึ้นนำของการประชุมรัฐภาคี และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่อนุสัญญาหรือการประชุมภาคีกำหนด โดยทั่วไปหน้าที่ของสำนักเลขาธิการนี้จะดำเนินการโดยผู้อำนวยการบริหารของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ เว้นแต่การประชุมภาคีจะมติด้วยเสียงส่วนมาก ๓ ใน ๔ มติหมายหน้าที่นี้ให้แก่องค์กรระหว่างประเทศอื่น

๒๒) มาตรา ๒๑ การระงับข้อพิพาท (Settlement of disputes)

ภาคีต้องร่วมมือกันเพื่อป้องกันข้อพิพาท และหากเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความหรือการบังคับใช้อนุสัญญา ให้พยายามแก้ไขโดยการเจรจาหรือวิธีการสงบอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน ภาคีสามารถประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะยอมรับวิธีการระงับข้อพิพาทที่บังคับใช้ได้ เช่น การอนุญาโตตุลาการตามระเบียบที่การประชุมภาคีกำหนด หรือการยื่นข้อพิพาทต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ สำหรับองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคสามารถประกาศยอมรับการอนุญาโตตุลาการได้ การประกาศดังกล่าวมีผลบังคับจนกว่าจะครบกำหนดหรือถูกยกเลิกตามขั้นตอน การยกเลิกหรือการหมดอายุของประกาศไม่ส่งผลกระทบต่อข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการพิจารณา เว้นแต่ภาคีจะตกลงกัน หากภาคีไม่ยอมรับวิธีการระงับข้อพิพาทเดียวกัน และไม่สามารถเจรจาแก้ไขข้อพิพาทภายใน ๑๒ เดือนหลังจากแจ้งข้อพิพาท ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถเสนอให้ส่งข้อพิพาทไปยังคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ซึ่งจะจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะ โดยขั้นตอนเพิ่มเติมเกี่ยวกับคณะกรรมการไกล่เกลี่ยจะกำหนดโดยการประชุมภาคีไม่เกินการประชุมครั้งที่สอง

๒๓) มาตรา ๒๒ การแก้ไขอนุสัญญา (Amendments to the convention)

ภาคีสามารถเสนอการแก้ไขอนุสัญญาได้ การแก้ไขจะต้องได้รับการรับรองที่การประชุมรัฐภาคี โดยข้อความของการแก้ไขที่เสนอจะต้องส่งให้ภาคีล่วงหน้าอย่างน้อย ๖ เดือน พร้อมแจ้งให้ผู้ลงนามและผู้เก็บรักษานุสัญญารับทราบ ภาคีจะพยายามบรรลุฉันทมติในการแก้ไข หากไม่สามารถตกลงกันได้ การแก้ไขจะต้องได้รับการอนุมัติด้วยคะแนนเสียง ๓ ใน ๔ ของภาคีที่เข้าร่วมและลงคะแนน การแก้ไขที่ได้รับการอนุมัติจะถูกแจ้งไปยังภาคีเพื่อให้ดำเนินการให้สัตยาบัน ยอมรับ หรืออนุมัติ การแก้ไขจะมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีที่ให้ความยินยอมต่อการผูกพันภายใน ๙๐ วันหลังจากมีภาคีจำนวน ๓ ใน ๔ ให้สัตยาบันแล้ว และจะมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีอื่น ๆ ภายใน ๙๐ วันหลังจากที่ภาคีนั้นให้สัตยาบันต่อไป

๒๔) มาตรา ๒๓ การรับรองและแก้ไขภาคผนวก (Adoption and amendment of annexes)

ภาคผนวกของอนุสัญญานี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญา เว้นแต่จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น ภาคผนวกที่นำมาใช้หลังจากอนุสัญญามีผลบังคับใช้ จะจำกัดเฉพาะประเด็นด้านวิธีปฏิบัติ วิทยาศาสตร์ เทคนิค และการบริหาร และให้ภาคผนวกมีผลบังคับใช้จะเป็นไปตามขั้นตอนเดียวกับการแก้ไขอนุสัญญา

ภาคีที่ไม่สามารถยอมรับภาคผนวกใด ๆ ต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้เก็บรักษาภายในหนึ่งปีนับจากวันที่ได้รับแจ้ง ผู้เก็บรักษาจะแจ้งให้ภาคีอื่นทราบ ภาคีสามารถถอนการไม่ยอมรับได้ตลอดเวลา ภาคผนวกจะมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีทั้งหมดที่ไม่ได้แจ้งการไม่ยอมรับภายใน ๑ ปี การแก้ไขภาคผนวกจะใช้ขั้นตอนเดียวกัน แต่การแก้ไขจะมีผลบังคับใช้ต่อภาคีที่เคยทำคำประกาศเกี่ยวกับภาคผนวกนั้นเมื่อครบ ๙๐ วันหลังจากให้สัตยาบัน หากภาคผนวกหรือการแก้ไขภาคผนวกเกี่ยวข้องกับการแก้ไขอนุสัญญา ภาคผนวกหรือการแก้ไขดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้หลังจากการแก้ไขอนุสัญญามีผลบังคับใช้

๒๕) มาตรา ๒๔ สิทธิในการลงคะแนนเสียง (Right to vote)

แต่ละภาคีมีสิทธิลงคะแนนเสียงหนึ่งเสียง ยกเว้นกรณีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ซึ่งองค์กรดังกล่าวสามารถลงคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนของรัฐสมาชิกองค์กรฯ ที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญานี้ อย่างไรก็ตาม องค์กรจะไม่สามารถลงคะแนนได้หากมีสมาชิกขององค์กรนั้นลงคะแนนเอง

๒๖) มาตรา ๒๕ การลงนาม (Signature)

อนุสัญญานี้จะเปิดให้ลงนามโดยทุกประเทศและองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ณ [เมือง] [ประเทศ] ในวันที่ [--] และต่อมาเปิดให้ลงนามที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติในนิวยอร์ก ตั้งแต่วันที่ [--] ถึง [--]

๒๗) มาตรา ๒๖ การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ (Ratification, acceptance, approval or accession)

อนุสัญญานี้ต้องผ่านกระบวนการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ โดยประเทศและองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค และเปิดให้ประเทศหรือองค์กรเหล่านี้เข้าร่วม หลังจากปิดรับลงนาม เอกสารการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ ต้องฝากไว้กับผู้เก็บรักษา องค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจที่เข้าร่วมโดยไม่มีสมาชิกใดเป็นภาคีจะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันทั้งหมด หากองค์กรและสมาชิกบางส่วนเป็นภาคี ต้องตกลงกันเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามข้อผูกพัน และไม่สามารถใช้สิทธิ์พร้อมกัน องค์กรต้องระบุมอบเขตอำนาจความรับผิดชอบในเอกสารให้สัตยาบัน และแจ้งผู้เก็บรักษาหากมีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่ภาคีสามารถประกาศว่าภาคผนวกหรือการแก้ไขภาคผนวกจะมีผลบังคับใช้ต่อประเทศนั้นก็ต่อเมื่อฝากเอกสารการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติเรียบร้อยแล้ว

๒๘) มาตรา ๒๗ การมีผลบังคับใช้ (Entry into force)

อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ [๙๐] หรือ [๑๒๐] หลังจากวันที่มีการฝากเอกสารการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ ฉบับที่ [๕๐] [๖๐] หรือ [๙๗] สำหรับประเทศหรือองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคที่เข้าร่วมหลังจากนั้น อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ [๙๐] หรือ [๑๒๐] หลังจากวันที่ฝากเอกสารของตน และเอกสารใด ๆ ที่ฝากโดยองค์กรบูรณาการทางเศรษฐกิจจะไม่ถูกนับเพิ่มจากเอกสารที่ฝากโดยสมาชิกขององค์กรนั้น

๒๙) มาตรา ๒๘ ข้อสงวน (Reservations)

ข้อสงวนต่าง ๆ ต่ออนุสัญญานี้จะกระทำมิได้

๓๐) มาตรา ๒๙ การถอนตัว (Withdrawal)

ภาคีสามารถถอนตัวจากอนุสัญญาได้หลังจาก ๓ ปีนับตั้งแต่วันที่อนุสัญญามีผลบังคับใช้ต่อภาคีนั้น โดยต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้เก็บรักษา การถอนตัวจะมีผลบังคับใช้หลังจาก ๑ ปีนับจากวันที่ผู้เก็บรักษาได้รับแจ้ง หรือในวันที่ระบุไว้ในเอกสารแจ้งถอนตามที่ภาคีกำหนด

๓๑) มาตรา ๓๐ ผู้เก็บรักษา (Depositary)

ให้เลขาธิการสหประชาชาติ เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญานี้

๓๒) มาตรา ๓๑ ตัวบทที่ถูกต้อง (Authentic texts)

เอกสารต้นฉบับของอนุสัญญานี้ มีข้อความในภาษาทางการ ได้แก่ ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน ที่ถือว่าถูกต้องเท่าเทียมกันทั้งหมด จะถูกฝากไว้กับผู้เก็บรักษา เอกสารนี้ได้รับการลงนามโดยผู้ที่ได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้อง ณ [--] ในวันที่ [--] เดือน [--].

ภาคผนวก A เป็นรายการของผลิตภัณฑ์พลาสติกและผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของพลาสติก ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาและใช้เป็นแนวทางในการควบคุมและการจัดการผลิตภัณฑ์พลาสติกตามข้อกำหนดของอนุสัญญา

ภาพการประชุมคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลฯ ครั้งที่ ๕ รอบที่ ๒
ระหว่างวันที่ ๕ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

ผลลัพธ์และเส้นทางข้างหน้า

เนื่องจากประธานคณะกรรมการฯ ได้ปิดการประชุมแบบไม่มีข้อสรุปการดำเนินงานขั้นต่อไป ประกอบกับในเอกสารของประธานฉบับแก้ไข (Chair's Revised Text Proposal) วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ ยังไม่ปรากฏท่าทีของประเทศไทยในเอกสารดังกล่าว ได้แก่ เรื่องการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน หลักเกณฑ์ระดับโลกในเรื่องของผลิตภัณฑ์พลาสติก และประเด็นสุขภาพ โดยกรมควบคุมมลพิษจะยังยืนยัน

การเสนอท่าทีของประเทศไทยที่ยังไม่ปรากฏในประเด็นดังกล่าวสำหรับการประชุมในครั้งต่อไป และคาดว่าผลการหารือพร้อมข้อเสนอแนะทางการดำเนินงานต่อไปจะถูกนำเสนอในการประชุมสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๗ (UNEA-7) ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ และอาจมีการนัดหมายประชุมหัวหน้าคณะผู้แทน (Head of Delegations : HODs) เพื่อหาทางออกร่วมกัน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการเจรจาระหว่างรัฐบาลฯ จะแจ้งกำหนดการประชุมที่เกี่ยวข้องให้ประเทศสมาชิกทราบต่อไป

การประชุมเจรจา INC-5.2 ณ นครเจนีวา แม้ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในร่างสนธิสัญญาที่สำคัญได้ แต่การประชุมครั้งนี้ถือว่าเป็นก้าวที่สำคัญ เนื่องจากได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดยืนและแนวทางที่แตกต่างกันระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอย่างชัดเจน อีกทั้งยังช่วยเน้นประเด็นเร่งด่วนที่จำเป็นต้องได้รับการหารือและสร้างฉันทามติร่วมกัน นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ตอกย้ำถึงความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำสนธิสัญญาว่าด้วยมลพิษพลาสติกที่มีผลผูกพันทางกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ความสำเร็จของกระบวนการดังกล่าวขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่น ความยืดหยุ่น และการประนีประนอมจากทุกภาคส่วน หากปราศจากการร่วมแรงร่วมใจ ความหวังในการยุติวิกฤตมลพิษพลาสติกอาจยังคงเป็นเป้าหมายที่เลื่อนราง และนี่คือโอกาสสำคัญที่ทุกภาคส่วนจะเปลี่ยนความท้าทายจากวิกฤตมลพิษพลาสติกให้กลายเป็นพลังขับเคลื่อนสู่อนาคตที่ยั่งยืนร่วมกัน

กรมควบคุมมลพิษ (สิงหาคม ๒๕๖๘)

E-mail : Thailand.incplastic2022@gmail.com